

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет

Кафедра землезнавства та геоморфології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

Географічний
факультет

« 15 » березня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИРОДНИЧОТУРИСТИЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ

для студентів

галузь знань	10 Природничі науки
спеціальність	106-«Географія»
освітній рівень	Бакалавр
освітня програма	Геоморфологія та природничий туризм
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: **Ковтонюк Ольга Володимирівна**, кандидат географічних наук,
доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

Комлев Олександр Олександрович, доктор географічних наук, професор
кафедри землезнавства та геоморфології, професор

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник: **Ковтонюк Ольга Володимирівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент, кафедра землезнавства та геоморфології.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри землезнавства та геоморфології

С. Бортник проф. С.Ю. Бортник
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020р.

Схвалено науково - методичною комісією

Протокол від «11» вересня 2020 року № 5

Голова науково-методичної комісії С.П. Запотоцький проф. С.П. Запотоцький
(підпис) (прізвище та ініціали)

«11» вересня 2020 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – дати уявлення про технологію та організаційні особливості природничотуристичної діяльності для формування здатності вирішувати дані практичні завдання у професійній діяльності у галузі природничого туризму.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1) успішне опанування таких обов'язкових та вибіркових дисциплін як «Геологія», «Геоморфологія», «Основи природничого туризму», «Природничотуристичні атракції Світу», «Класифікація та паспортизація природних об'єктів», «Камінь в архітектурі та мистецтві».

2) навички роботи з картографічними матеріалами.

3. Анотація навчальної дисципліни.

У курсі передбачено дві частини, у першій з яких проводиться аналіз сучасних уявлень про природничотуристичну діяльність, природничотуристичний продукт, основні технологічні процеси природничотуристичної діяльності.

Друга частина присвячена вивченню методик оцінки природничотуристичного потенціалу окремих об'єктів, маршрутів та територій, проектування природничотуристичних об'єктів та знайомству з технологічним процесом виробництва природничотуристичного продукту.

Навчальна дисципліна «Природничотуристичне проектування» є однією з складових комплексної підготовки ОП «Геоморфологія та природничий туризм» спеціальності 106-«Географія».

4. Завдання (навчальні цілі) – вивчення дисципліни спрямовано на формування уявлень про існуючі підходи до технологічних процесів природничотуристичної діяльності та виробництва природничотуристичного продукту, зокрема:

- сформулювати уявлення про технологію створення природничотуристичного продукту (ФК 2);

- виробити здатність планувати та формувати природничотуристичний продукт (ФК 6);

- сформулювати навички та вміння оцінки природничотуристичного потенціалу окремих об'єктів та територій (ФК 4);

- сформулювати навички та вміння збору обробки та використання інформації по видам природничих ресурсів для проектування у природничотуристичній галузі (ЗК 8, ФК 3).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Основні поняття галузі природничотуристичної діяльності.	<i>лекції, самостійна робота</i>	<i>опитування у тестовій та письмовій формі, іспит</i>	<i>до 4%</i>
1.2	Стан розвитку природничотуристичної діяльності у Світі та Україні.			<i>до 4%</i>
1.3	Фактори розвитку природничого туризму.			<i>до 4%</i>
1.4	Складові компоненти природничотуристичної індустрії.			<i>до 4%</i>
1.5	Класифікації та типізацію природничотуристичних об'єктів			<i>до 4%</i>

	та природничих турів.			
1.6	Технологічні процеси природничотуристичної діяльності.			до 4%
1.7	Технологічний процес виробництва природничотуристичного продукту.			до 4%
2.1	оцінювати потенціал природничотуристичних об'єктів за методиками GAM та Цендреро.	<i>практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>опитування у тестовій та письмовій формі; виконання практичних та самостійних завдань, іспит</i>	до 15%
2.2	оцінювати природничотуристичний потенціал турів та територій.			до 15%
2.3	збирати та аналізувати інформацію про геотуристичні об'єкти необхідну для проектування туру;			до 15%
2.4	Розробляти схеми природничотуристичних маршрутів.			до 10%
3.1	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	<i>практичні заняття</i>	<i>виконання практичних та самостійних завдань</i>	до 7%
4.1	Самостійно досліджувати вихідні матеріали у польових та камеральних умовах, описувати, аналізувати та укладати матеріали для потреб природничотуристичного проектування.	<i>практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>виконання практичних та самостійних завдань, іспит</i>	до 10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)													
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1	
ПРН 1. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в галузях предметної області географічних наук.	+	+		+	+									
ПРН 7. Застосовувати моделі, методи і дані природничих і суспільних наук, інформаційних технологій тощо при вивченні формування і розвитку об'єктів і процесів географічної оболонки.			+			+	+					+	+	
ПРН 13. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної й академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки.														+
ПРН 14. Демонструвати здатність проводити самостійні дослідження природно- та суспільно-географічних об'єктів, систем і процесів у географічній оболонці за польових							+	+	+	+				

і лабораторних умов.																				
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, написання модульних контрольних робіт (МКР), виконання практичних робіт, складання заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

1. результати навчання – **1 (знання РН 1.1-1.7)** – до 28%;
2. результати навчання – **2 (вміння РН 2.1-2.4)** – до 55%;
3. результати навчання – **3 (комунікація)** - до 7%
4. результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1. Форми оцінювання студентів:

У курсі передбачено 2 змістовні модулі (ЗМ). Заняття проводять у вигляді лекцій та практичних. Завершується дисципліна заліком.

- **семестрове оцінювання:** кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних практичних робіт, опитування та написання модульних контрольних робіт.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 13 балів	Max. – 20 балів	Min. – 23 балів	Max. – 40 балів
Опитування	«1» x 6 = 6	«2» x 6 = 12		
Практичні роботи			«1,5» x 9 = 13,5	«3» x 9 = 27
Модульна контрольна робота	«7» x 1 = 7	«12» x 1 = 8	«9,5» x 1 = 9,5	«13» x 1 = 13
«1» мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. 1 - мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань				

- **умови допуску до заліку:** рекомендований мінімум для допуску – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно менше 36 балів (*рекомендований мінімум*) обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів по питанням пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

- **підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі.** Максимальна кількість балів на заліку – 40 балів, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	13	23	24	60
Максимум	20	40	40	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716- 32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Організація оцінювання: опитування у тестовій або письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної теми. Практичні роботи захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять.

Модульні контрольні роботи проводяться у тестовій формі. Студенти, які отримали за МКР меншу за мінімально передбачену кількість балів, перескладають її.

Шкала відповідності

Оцінка (за національною шкалою) / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
---	--------------------------------

Зараховано / Passed	60-100%
Не зараховано / Fail	0-59%

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№	Назва	Кількість годин		
		лекції	практичні	с/р
Змістовий модуль 1. Технологія природнотуристичної діяльності				
Тема 1. Основні поняття та положення природнотуристичної діяльності				
1.	Вступ. Теорія природнотуристичної діяльності.	2		6
2.	Природнотуристична індустрія.	2		6
Тема 2. Процеси виробництва природнотуристичного продукту				
3.	Природнотуристичні об'єкти: типізація та класифікація.	2	1	3
4.	Природнотуристичний продукт, як товар. Структура природнотуристичного продукту	2	1	3
5.	Тур, як основний природнотуристичний продукт. Класифікація природнотуристичних турів.	2	1	3
6.	Технологічний процес виробництва природнотуристичного туру.	1	1	3
Модульна контрольна робота № 1		1		
Змістовий модуль 2. Методи оцінювання та проектування природнотуристичних турів				
Тема 3. Визначення атрактивності природнотуристичних об'єктів				
7	Підходи до паспортизації природнотуристичних об'єктів різних типів	2	1	3
8	Методики оцінювання атрактивності природнотуристичних об'єктів	2	1	3
9	Методики оцінювання атрактивності природнотуристичних маршрутів	2	1	3
10	Методики оцінювання природнотуристичного потенціалу територій		1	3
11	Етапи проектування природнотуристичних маршрутів			3
12	Проектування природнотуристичних маршрутів для гірських територій	2	1	3
13	Проектування природнотуристичних маршрутів для рівнинних територій	2	1	3
14	Етапи проектування природничих парків.		1	4
15	Розробка природнотуристичного туру (схеми, оптимізації, програмного забезпечення, організаційно-технічних заходів, вартості)	1	1	3
Модульна контрольна робота № 1		1		
ВСЬОГО		24	12	52

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **24 год.**

Практичні заняття – **12 год.**

Самостійна робота – **52 год.**

Консультації – **2 год.**

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основна: (Базова)

Бортник С., Герасименко Н., Уімблдон В. Застосування класифікації геосайтів України у геотуристичній освіті. «Геотуризм: практика і досвід Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 26-28 квітня 2018 р.)» С. 211–213.

Бортник С.Ю. Скельні міста як найцікавіші природні геоморфологічні та геотуристичні об'єкти Столових гір (Судети) / С.Ю. Бортник, О.В. Ковтонюк, Т.М. Лаврук, Н.М. Погорільчук // Фізична географія та геоморфологія. Т. 86 № 2. –К., 2017. - С. 119 – 129.

Бортник С.Ю. Організація природопізнавальних туристичних маршрутів на території центральної частини гірського масиву Свидовець (Українські Карпати)/ Бортник С.Ю., І.В. Кравчук, О.В. Ковтонюк, Т.М. Лаврук// Фізична географія та геоморфологія №3 (91), 2018

Бортник С.Ю. Методологічні засади поняття геотуризму/ Бортник С.Ю., Стецюк В.В.// Геотуризм: практика і досвід. Матеріали Міжнародної конференції, Львів, 2018

Бортник С.Ю. Методологічні засади розвитку природопізнавального туризму в Україні/ Бортник С.Ю., Стецюк В.В.// Фізична географія та геоморфологія. № 1(93), 2019.

Галаган О.О. Оцінка геотуристичного потенціалу Ворожеського кару (Свидовецький масив Українських Карпат) /Галаган О.О., Ковтонюк О.В., Корогода Н.П. // Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія: наук.збірник. 2019. № 3 (54)

Галаган О. Природничо-географічна складова туристичних маршрутів (на прикладі маршруту долиною Чорної Тиси) / О.Галаган, О.Ковтонюк, Н.Корогода, Є. Цвелих// Вісник КНУ. Серія Географія. - Вип. 66 (1). -К., 2017. - С. 77 – 80.

Галаган О.О. Оглядовий природничо-пізнавальний маршрут комплексної професійно-орієнтованої практики для студентів-географів/ Галаган О.О., Ковтонюк О.В., Корогода Н.М.// Геотуризм: практика і досвід. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (26-28 квітня 2018, Львів). – Львів: Каменяр, 2018. -256 с.

Геологические памятники Украины: Справочник-путеводитель / Н.Е. Коротенко, А.С. Щирица, А.Я. Каневский [и др.]. – К. : Наукова думка. – 1985. – 154 с.

Геологічні пам'ятки України. У 4-х тт. Т. I : Карпатський регіон і Волино-Поділля / В.П. Безвинний, С.В. Білецький, О.Б. Бобров [та ін.] ; за ред. В.І. Калініна [та ін.]. – К. : ДІА, 2006. – 320 с.

Геологічні пам'ятки України. У 4-х тт. Т. II : Український щит / В.П. Безвинний, О.Б. Бобров, В.П. Брянський [та ін.] ; за ред. В.І. Калініна, Д.С. Гурського. – К., 2007. – 320 с.

Геологічні пам'ятки України. У 4-х тт. Т. III: Кримський півострів, Північне Причорномор'я / За ред. В.І. Калініна, В.В. Манюка. – Львів : Панорама, 2009. – 147 с.

Геологічні пам'ятки України: (за ред. В.І. Калініна, Д.С. Гурського) В чотирьох томах.

Гетьман В. І. Екотуризм на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду / В. І. Гетьман // Український географічний журнал. – 10/2007 . – N4 . – С.48-51.

Гриценко В. П. Геологічні пам'ятки природи України: проблеми вивчення, збереження та раціонального використання / В. П. Гриценко, А. А. Іщенко., Ю. О. Русько, В. І. Шевченко. — К.: ЦНПТ НАНУ, 1995. — 61 с.

Денисик Г.І. Геосайти Поділля / Денисик Г.І., Стрешевська Л.В., Корінний В.І. – Вінниця: Вінницька обласна друкарня, 2014. – 216 с.

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду України станом на 01.01.2013 / Міністерство екології та природних ресурсів України. URL: <http://pzf.menr.gov.ua/pzf-ukraini/території-та-об'єкти-пзф-ukraini.html>. (Дата звернення: 10.10.2019).

Зінько Ю. Законодавче забезпечення охорони геоспадщини: національний і зарубіжний досвід / Ю. Зінько, Ю. Партика // Природно-заповідний фонд України – минуле, сьогодення, майбутнє : Мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. (сmt. Гримайлів, 26-28 травня 2010 р.). – Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. – С. 51-56.

Карта геологічних пам'яток [Електронний ресурс] URL: <http://supermaps.ukrdgri.gov.ua/landmarks/default.aspx>. (Дата звернення: 12.02.2019).

Крамарець В.О. Національний природний парк "Сколівські Бескиди". Еколого-пізнавальний маршрут "м.Сколе - гора Парашка - с. Майдан" / В.О. Крамарець, В.П. Приндак. - Сколе, 2002.

Лепкий М.І. Методологічні аспекти проектування геоінформаційної системи / М.І. Лепкий, В.М. Подоляк, В.А. Кошелюк // Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : колективна монографія ; за наук. ред.. проф. Волошина І.М. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2015. – С. 312-319.

Мельник А.В. Впровадження та вдосконалення геоінформаційних технологій у туристичній діяльності / А.В. Мельник // Науковий вісник УжНУ. Сер. економ. – 2009. – Вип. 28 – С. 43-44.

Палієнко Е. Природоохоронна геоморфологія в Україні // Українська геоморфологія: стан і перспективи: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Львів: Меркатор, 1997. С. 58–60.

Про затвердження Інструкції про зміст та складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України N 67 від 16.02.2005. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0298-05>. (Дата звернення: 10.04.2019).

Про природно-заповідний фонд України: Закон від 16 червня 1992 року № 2456-ХІІ. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>. (Дата звернення: 10.08.2019).

Уімблдон В.А.П. Проблеми охорони геологічної спадщини України / В.А.П. Уімблдон, Н.П. Герасименко, А.А. Іщенко. – Київ : ДНЦ РНС НАНУ, 1999. – 129 с.

Худоба В. В. Застосування ГІС технологій для оптимізації функціонування регіональних ландшафтних парків / В. В. Худоба // Національні природні парки – минуле, сьогодення, майбутнє: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. до 30-річчя створення Шацького національного природного парку (Світязь, 23-25 квітня 2014 р.). – К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2014. – С. 72 – 76.

Halahan, O., Kovtoniuk, O., Korohoda, N., & Braychevskyy, Y. (2020). Military landscapes of the Pryvododilni Gorgany as a premise for increasing tourist attractiveness of the area (the case of the Chorna Klyva mountain). *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 29(2), 269-278. <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112025>

Додаткова:

Адаменко О. М. «Парк Льодовикового періоду» в Старуні / О. М. Адаменко, Д. О. Зорін, Л. В. Міщенко // Викопа фауна і флора останнього зледеніння: Тези доп. — ІФ.—Краків, 2007. — С. 29–32.

Бондарчук В.Г. Геологические памятники Украины / В.Г. Бондарчук. – Об-ство по распостр. полит. и научн. знаний УССР. – К. : Рад. Україна, 1961. – 80 с.

Брусак В., Кобзак Р. Стан охорони та перспективи використання пам'яток неживої природи національного природного парку “Гуцульщина” // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. 2008. Вип. 35. С. 16–27

Брусак В.П., Зінко Ю.В. Географічні дослідження в заповідниках // Природничі дослідження на Розточчі : Зб. наук.-техн. праць. Львів: Вид-во УкрДЛТУ, 1995. С. 5–14.

Брусак В.П., Мельник А.В., Сенчина Б.В. Цінні природні комплекси і об'єкти верхів'я Прута в межах Чорногори та проблеми їх збереження // Природні комплекси й екосистеми верхів'я ріки Прут: функціонування, моніторинг, охорона. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Ів.Франка, 2009. С. 300–321.

Габчак Н.Ф. Геологічні пам'ятки як перспективні об'єкти розвитку туризму Закарпаття / Н.Ф. Габчак // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. Ужгород, 2008. – №26, ч.3. – С.17-19.

Даниш В. Заповідні геологічні об'єкти Гуцульщини // Історія Гуцульщини. Т. 4. Львів : Логос, 1999. С. 41–56.

Зінько Ю. В. Передумови створення геопарку «Дністровський каньйон» / Ю. В. Зінько, Шевчук О. М. // Дністровський каньйон — унікальна територія туризму: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. — С. 7—12.

Зінько Ю. В. Проблематика створення геопарків в Українських Карпатах / Ю. В. Зінько, Р. М. Гнатюк., С. Ф. Благодир // Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій. — Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2006. — С.274—281.

Зінько Ю. В., Кравчук Я. С., Шевчук О. М. Науково-практичні й освітні аспекти геотуризму // Фізична географія та геоморфологія.— К.: Обрій, 2009.— Вип.55.— С.127—139.

Зінько Ю. Передумови створення геопарку «Українські Товтри» / Ю. Зінько, О. Шевчук //Охорона і менеджмент об'єктів неживої природи на заповідних територіях: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. — Гримайлів-Тернопіль: Джура, 2008. — С.94—99.

Зінько Ю., Брусак В., Гнатюк Р., Кобзак Р. Заповідні геоморфологічні об'єкти Українських Карпат: структура, особливості поширення та використання // Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій: Матеріали міжнар. семінару, присв. 90-річчю від дня народж. проф. П. Цися. Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. С. 260–280.

Зінько Ю., Гнатюк Р., Шевчук Окс. Підходи до природоохоронної паспортизації скельних утворень Поділля // Роль природно-заповідних територій Західного Поділля та Юри Ойцовської у збереженні біологічного та ландшафтного різноманіття. Гримайлів, 2003. С. 165–178.

Кричевська Д., Шевчук О., Карпишин Г., Палюх В. Дослідження та перспективи екотуристичного використання печери “Княгиня” (Ужанський національний парк) // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. 2007. Вип. 34. С. 303–308.

Манюк В.В. Геологічна спадщина Дніпропетровщини / В.В. Манюк //

Палюх В. Розвиток поняття “геологічна пам'ятка природи” // Наук. зап. Сум. пед. ун-ту. Геог. науки. 2010. Вип. 1. С. 149–153.

Палюх В.М. Стан охорони геолого-геоморфологічних пам'яток природи в гірській частині басейну річки Черемош // Роль гірських резерватів і національних парків у збереженні природної спадщини гірських територій. Ужгород : Поліграфцентр “Ліра”, 2009. С. 196–202.

Путівник геологічних екскурсій: II геодинамічна школа для геологів-зйомщиків України. — Львів; Яремча; Рахів; Берегове: ДП «Західукргеологія», 2004. — 35 с.

Топалова О. Сучасний стан розвитку геологічного туризму в Запорізькій області. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Географія. 2017 № 1(66)/2(67). С.113–116.

Чернець І. Класифікація геологічних пам'яток природи та місце у них опорних розрізів лесово-грунтової серії // Раціональне природокористування і охорона природи. Наукові записки. № 2. 2011. С. 248–254.

Шевчук Оксана Європейські геопарки: збереження геоспадщини і розвиток геотуризму // Заповідне, рекреаційне природокористування та моніторинг навколишнього середовища. Наукові записки. — 2010. — №1.—С.

Alexandrowicz Z. Geopark – nature protectioncategory aiding the promotion og geotourism (Polish perspective) // GeoTurystyka — 2006. —№ 2 (5). — S.3—12.

Alexandrowicz Z. Geoparki – nowe wyzwanie dla ochrony dziedzictwa geologicznego // Przeg . Geologiczny. — T.54. —N1.— Warszawa, 2006. — S. 36—41.

Geotourism / Edited by Ross K. Dowling and David Newsome. — Elsevier Ltd., 2006. — 260 s.

Manyk V. Potential objects for creation of a network national geoparks in Ukraine / Volume of abstracts: ProGEO Symposium «Safeguarding our Geological Heritage» — Kyiv and Kamianets-Podil'sky, 2006. — S. 30—32.

Murray Gray, *Geodiversity, valuing and conserving abiotic nature* Ed. J. Wiley & Sons, chichester, 2004, 434 p.

Operational Guideline for National Geoparks seeking UNESCO's assistance. UNESCO, 2004. Paris, 14 p.

Pavol Rybar, Jacek Engel, Кіш Галина. Готуризм – новий тренд в туризмі // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання. — Черкаси, 2001.— С.26–32.

Słomka T., Kicińska Świederska A. Geoturystyka — podstawowe pojęcia // *GeoTurystyka*. — 2004. — Т.1. — № 1. — S.5—7.

UNESCO Geoparks Programme – a new initiative to promote a global network of geoparks safeguarding and developing selected areas having significant geological features // Hundred and fifty-sixth Session. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: Executive Board. — Paris, 1999. — S. 1—4.

Hose T.A. European 'Geotourism' – geological interpretation and geoconservation promotion for tourists // *Geological Heritage: its conservation and management*. Madrid, ITGE, 2000. P. 127–146.

Larwood J., Prosser C. Geotourism, Conservation and Society // *Geologica Balcanica*. 1998. Vol. 28, Is. 3–4. P. 97–100.

Martini G. Geological heritage and geo-tourism // *Geological Heritage: its conservation and management*. Madrid, ITGE, 2000. P. 147–166.

Prosser C., Murphy M., Larwood J. *Geological conservation: a guide to good practice*. Peterborough: English Nature, 2006. 145 p.

www.europeangeoparks.org

www.travel.nationalgeographic.com

www.unesco.org/science/earthsciences/geoparks/geoparks.htm – Geoparks